

SOENNECKEN

Käekiri väljendab iseloomu — kirjutusvahend kultuuritasel!

Täitesulepead kuldselega.

- Müügil suures valikus mitmesuguse hinnaga. Purunemata läbipaisva ja mitte läbipaisva tüüpi ruumiga

K/M. JURI KODRES

TALLINN • VIRU 3 • TELEF. 478-60

August Jakobsoni „Viirastused“

Kahtlemata kuuluvad „Viirastused“ August Jakobsoni parimate teoste hulka, arvestades mitte üksnes autori senist draamakatsel „Purunemad vaas“, vaid ka ta suurt tunnustust leidnud romaane. Seni Jakobsonist kui puhastverd eepikut, kes oma teostes ikka on tarvitanud suuremaid vorme ja harrastanud laiajoonelist elu- ja inimkujujust, ei oleks võinud nagu oodata ka head draamakirjanikuks. Seda eelarvamust näis kõigiti soodustavat ta kirjaniku laadi semine vormi tihkepealne ebaökoonoomilisus. Seda suurem rõõm on meil nüüd tunnustada, et kõik säärased eelarvamused autori suhtes on meid põhjalikult petnud. Sest Jakobson oma „Viirastustega“ on nüüd annud meile draamateose, millel ei ole mitte üksnes sügav sisuline kandvus, vaid ka kõik dramaama nõudliku vormi vourused. Teose jätkätargult, pidevat joont pidi tõusev dramaatilisus ja psühholoogiline sügavusse sütvimine, inimkujuude reljeefsus, probleemni tähtsus ja ka tänapäevsus, ning eelkõige autori meisterlik sulvalitsemine, on loonud teose, millest me oma draamakirjanduses viimasel ajal olame kohanud harva. Ilma liialduseta võime ütelda koguni rõhken — „Viirastused“ kuuluvad ildse meie senise draamakirjanduse tippudesse.

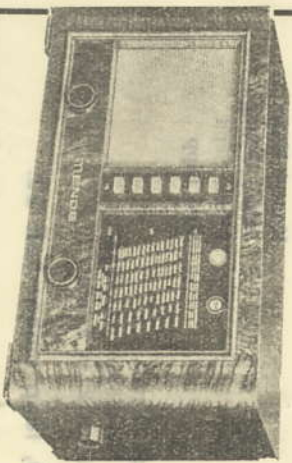
Ainestikku, mida „Viirastused“ käsitavad, on mõnet poolt peetud liiga kitsapirilliseks. Tõsi, siin tiigub küll kõik kirjanduses juba tuhandeid ja tuhandeid korvi korrutatud „perekonniliku kolmnurga“ timber, kus üks, hingeliselt rahuldumatu abielupool, soetab endale armukese. Kuid kitsimus ei ole aga mitte selles sabiloomilises skeletis endas, vaid selles, milleks autor on seda kasutanud, mis on olnud ta siht. Ning see siht on Jakobsonil sügavalt moraalne ja ausalt eetiline. Teda ei ole huvitanud abieluprobleem kui niisugune, kus kaks inimest eksikombel on sattunud „abieluhelaisse“ ja nüüd piinlevad ja manavad oma nurjunud elu. Ning, et seda vähegi tasa teha, hakavad otsima õnne ja naudinguid väljaspool kodu. „Viirastuste“ peaidee on siiski milleski muus ja nimelt selles, et vanemad peavad — kui nad tahavad kasvatada oma lastest hingeliselt terveid inimesi — loobuma nii mõnestki oma isikliku elu vabadusest ja naudingust, leppima õnnetugi abieluga, sest nad pole enam vastutavad ainult eneste ja oma kaasagse generatsiooni eest, vaid kogu järgneva inim põlve eest, kellele nad on aluseks muutunud. Sellist peaidest on sõltunud ka teose probleemiaseetus, millega viidetakse, et lapse arenemisaastail aset leidnud sündumusel on suure mõjuga kogu inimese edaspidisele elukäigule (teatud muljed ja elamused võivad alateadvusse tagenedes pahaltiti anda teatud suuna ka pärastisele arenemisele).

See on õpetus, mida on kuulutanud hiljuti suranud kutulus austria teadlane Sigmund Freud, kes oma psühhiaatriliste uurimuste põhjal väitis, et alateadvusel ja sesse sügenenud hingehäiretel ildse on väga suur tähtsus inimese elu kujundamisel. Seda teooriat on viimasel aegadel üsna tihti rakendatud kirjandusse ja kirjandusteaduslikeesse uuringuisse. Oma „Viirastustes“ on nüüd seda kasutanud ka Jakobson ja küllaltki oskusliku otstarbekusega. Lähitades nii sellest Freudi alateadvuse-teooriast, kus suur tähtsus on antud unenägudele, kui omaenda rahva seast tulnud

Suursugune kõlalt ja välimusest

on

Mende-
vaadis

Peaesindus:

K/D. VALMET & Ko

Pärnu mt. 6, postaežis
(Urta molo) tel. 467-32